

AZƏRBAYCAN QIYMƏTLƏNDİRİCİLƏR PALATASI

DİSKONT DƏRƏCƏSİNİN

HESABLANMASI

NÜMUNƏVİ HESABLAMA

Üç nümunə · mənbələrin tam siyahısı · doldurulmuş formalar

“Diskont dərəcəsinin və kapitallaşdırma əmsalının müəyyən edilməsi metodologiyası”na əlavə

Bu sənədin statusu — mütləq oxunmalıdır

Bu sənəd tədris və nümunə materialıdır. O, Metodologiyanın tətbiq qaydasını göstərir və normativ sənəd deyil.

Əsas xəbərdarlıq: Sənəddəki bütün rəqəmlər şərtidir və nümunə üçün seçilmişdir. Onlar Azərbaycan bazarının real göstəriciləri deyil və hesabatlarda istifadə edilə bilməz. Konkret rəqəmlər Palatanın rüblük dövrü buraxılışından və ya birbaşa mənbələrdən götürülür. Bu sənəddəki rəqəmlərin hesabata köçürülməsi kobud peşə səhvidir.

Sənədin dəyəri rəqəmlərdə deyil, üç şeydədir:

- 1) Hesablamanın ardıcılığı — hansı addım hansından sonra gəlir,
- 2) Mənbə intizamı — hər rəqəm üçün mənbənin necə göstərildiyi,
- 3) Yoxlamalar — hansı nəzarət addımları aparılır və nə göstərir.

Sənədin tərkibi

Nümunə	Obyekt	Nəyi göstərir
Nümunə 1	İstehsal müəssisəsi	KOÇD-un tam quruluşu, milli və beynəlxalq yolun müqayisəsi, örtülmə yoxlaması
Nümunə 2	Ofis binası	Kapitalaşıdırma əmsalının bazar ekstraksiyası
Nümunə 3	Torpaq sahəsi	Kapitalın bərpasının niyə daxil edilmədiyi
Nümunə 4	Qeyri-maddi aktiv	Aktivin haqqı və çəkili orta yoxlaması

Nümunə 1. İstehsal müəssisəsi — koçd

1.1. Tapşırığın şərti

Göstərici	Şərt
Obyekt	Orta ölçülü istehsal müəssisəsi, tikinti materialları sahəsi
Qiymətləndirmə obyektinin qatı	A — biznes (fəaliyyət göstərən müəssisə)
Dəyər səviyyəsi	Müəssisə dəyəri
Ehtimal	Fəaliyyətin davam etməsi
Qiymətləndirmə tarixi	30 iyun 2026-cı il
İllik gəlir	təxminən 25 mln manat
Fəaliyyət müddəti	14 il
Auditdən keçib	Bəli — son 3 il
Pul axınının növü	Bütün kapitala sərbəst pul axını
Valyuta	Manat

Göstərici	Şərt
İfadə	Nominal
Vergi mövqeyi	Vergidən sonra

Addım 0 — uyğunluq qaydalarının təsbiti: Pul axını bütün kapitala, manatda, nominal və vergidən sonra. Deməli: dərəcə KOÇD olacaq, manat üzrə, nominal, vergidən sonra. Bu dörd parametr hesablamının əvvəlində təsbit edilir və sonra dəyişdirilmir.

1.2. Addım 1 — risksiz dərəcə

Pul axını manatdadır. Deməli birinci variant milli yoldur: Azərbaycan Respublikasının manatda buraxılmış dövlət qiymətli kağızlarının gəlirliyi.

Element	Şərti göstərici	Mənbə
Alət	AR Maliyyə Nazirliyinin dövlət istiqrazları, manat	Mərkəzi Bankın statistik bülleteni, Maliyyə Nazirliyinin yerləşdirmə nəticələri
Müddət	10 il (obyektin uzunmüddətli xarakterinə uyğun)	—
Gəlirlik	8,0 %	Son yerləşdirmənin orta çəkili gəlirliyi
Buraxılışın tarixi	İyun 2026	Mənbənin buraxılış tarixi hesabatda göstərilir
Likvidlik yoxlaması	Aparılıb — ikinci bazarda əməliyyatlar mövcuddur	Birjanın məlumatı

Rəqəmlər şərtidir — nümunə xarakteri daşıyır

Vacib nəticə: Risksiz dərəcə milli yolla götürüldüyü üçün ölkə riski mükafatı ayrıca əlavə edilmir — o, manat dövlət istiqrazının gəlirliyində artıq mövcuddur. Bu qeyd hesabatda mütləq yazılır (Metodologiya, 4.3).

1.3. Addım 2 — bazar risk mükafatı

Milli səhm bazarı likvid olmadığına görə bazar risk mükafatı Azərbaycan üzrə hesablanı bilmir. İnkişaf etmiş bazarın uzunmüddətli göstəricisi götürülür.

Element	Şərti göstərici	Mənbə
Göstərici	5,0 %	Beynəlxalq akademik mənbənin illik buraxılışı
Baza bazar	ABŞ səhm bazarı	—
Hesablama dövrü	1928–2025	Mənbədə göstərilən dövr
Orta növü	Həndəsi orta	Seçim hesabatda əsaslandırılır
Buraxılışın tarixi	Yanvar 2026	Mənbənin son yenilənməsi

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

Arifmetik orta seçilsəydi, göstərici daha yüksək olardı. Hansının istifadə edildiyi göstərilir və hesabat boyu dəyişdirilmir.

1.4. Addım 3 — sahə riski əmsalı (beta)

Element	Şərti göstərici	Mənbə və qeyd
Sahə	Tikinti materialları	Beynəlxalq sahə təsnifatı üzrə
Borcsuz beta (β_u)	0,85	Beynəlxalq sahə göstəriciləri bazası, yanvar 2026
Nümunədəki müəssisə sayı	48	Mənbədə göstərilir
Hədəf B/K nisbəti	$30 / 70 = 0,43$	Sahə üçün səciyyəvi struktur
Vergi dərəcəsi	20 %	AR Vergi Məcəlləsi — mənfəət vergisi
Borclu beta (β_l)	1,00	Aşağıdakı düsturla

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

$$\beta_l = 0,85 \times [1 + (1 - 0,20) \times 0,43] = 0,85 \times 1,344 = 1,14$$

Nümunədə yuvarlaqlaşdırılmış göstərici 1,00 deyil, 1,14 alınır. Hesabatda hesablanmış kəmiyyət verilir, yuvarlaqlaşdırma isə yalnız yekun mərhələdə aparılır.

1.5. Addım 4 — ölçü mükafatı

Element	Şərti göstərici	Mənbə
Ölçü meyarı	İllik gəlir — 25 mln manat	Müəssisənin auditdən keçmiş hesabatı
Ölçü qrupu	Kiçik və orta	Tədqiqatın təsnifatına görə
Mükafat	3,0 %	İxtisaslaşmış ölçü mükafatı tədqiqatı, 2025-ci il buraxılışı
Qeyd	Bu mükafata daxil olan risklər spesifik mükafatda təkrarlanmır	Örtülmə yoxlaması — 1.8

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

1.6. Addım 5 — spesifik risk mükafatı

Hər risk ayrıca sadalanır və obyektiv göstərici ilə əsaslandırılır (Metodologiya, 6.2).

Nö	Risk	Obyektiv göstərici	Kəmiyyət	Örtülmə
1	Müştəri konsentrasiyası	İlk 3 müştəri gəlirin 54 %-ni verir	1,0 %	Yoxdur
2	Xammal təchizatçısından asılılıq	Əsas xammalın 80 %-i bir təchizatçıdan, alternativ mövcuddur, lakin daşınma xərci yüksəkdir	0,5 %	Yoxdur

Nö	Risk	Obyektiv göstərici	Kəmiyyət	Örtülmə
3	Avadanlığın köhnəlmə dərəcəsi	Əsas xəttin orta köhnəlməsi 62 %, 3 il ərzində əvəzlənmə tələb olunur	0,5 %	Yoxdur
4	Coğrafi konsentrasiya	Satışın 90 %-i bir regionda	0,5 %	Yoxdur
—	Açar şəxsdən asılılıq	İdarəetmə komandası genişdir, əvəzedici mövcuddur	0	Risk aşkarlanmadı
—	Hesabatlılığın keyfiyyəti	Son 3 il auditdən keçib, rəy şərtsizdir	0	Risk aşkarlanmadı
—	Hüquqi mübahisələr	Əhəmiyyətli mübahisə yoxdur	0	Risk aşkarlanmadı
	CƏMİ		2,5 %	

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

Diqqət: Cədvəldə risk aşkarlanmayan sətirlər də saxlanılıb. Bu, təsadüfi deyil: yoxlamanın aparıldığını və nəticəsiz qaldığını göstərir. Yalnız müsbət tapıntıların sadalanması yoxlamanın seçmə xarakterli olduğu təəssüratı yaradır.

1.7. Addım 6 — kapitalın dəyəri

Komponent	Kəmiyyət	Mənbə
Risksiz dərəcə (manat, 10 il)	8,0 %	MB statistik bülleteni, iyun 2026
β (borclu)	1,14	Sahə bazası + düzəliş
$\times$ Bazar risk mükafatı	5,0 %	Beynəlxalq mənbə, yanvar 2026
$= \beta \times \text{BRM}$	5,7 %	Hesablama
Ölkə riski	0 %	Milli yol — risksiz dərəcədə artıq var
Ölçü mükafatı	3,0 %	Ölçü tədqiqatı, 2025
Spesifik risk	2,5 %	4 risk, 1.6-cı cədvəl
= KAPİTALIN DƏYƏRİ	19,2 %	

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

1.8. Addım 7 — örtülmə yoxlaması

Sual	Cavab
Ölkə riski iki dəfə nəzərə alınıbmı?	Xeyr — milli yol seçildiyi üçün ayrıca əlavə edilməyib
Sahə riski beta və spesifik mükafatda təkrarlanırmı?	Xeyr — spesifik mükafatda sahə xarakterli risk yoxdur
Ölçü mükafatı ilə spesifik risk örtülürmü?	Yoxlanıldı — idarəetmə dərinliyi və maliyyələşdirmə imkanları ölçü mükafatındadır, spesifikə salınmayıb

Sual	Cavab
Proqnozda mühafizəkarlıq varmı?	Yoxlanıldı — proqnoz baza ssenaridir, risk dərəcədədir
Valyuta və nominal/real ardıcılıq?	Manat, nominal — pul axını ilə uyğundur

1.9. Addım 8 — borcun dəyəri və KOÇD

Komponent	Kəmiyyət	Mənbə
Borcun dəyəri (vergidən əvvəl)	14,0 %	Bank sektorunun sahə üzrə orta kredit dərəcəsi, MB statistikası, II rüb 2026
Vergi dərəcəsi	20 %	Vergi Məcəlləsi
Borcun dəyəri (vergidən sonra)	11,2 %	$14,0 \times (1 - 0,20)$
Kapitalın payı (W_e)	70 %	Sahə üçün hədəf struktur
Borcun payı (W_d)	30 %	Sahə üçün hədəf struktur
Kapitalın dəyəri (K_e)	19,2 %	1.7-ci cədvəl
= KOÇD	16,8 %	$0,70 \times 19,2 + 0,30 \times 11,2$

Rəqəmlər ŞƏRTİDİR — nümunə xarakteri daşıyır

$$KOÇD = 0,70 \times 19,2 \% + 0,30 \times 11,2 \% = 13,44 \% + 3,36 \% = 16,8 \%$$

1.10. Nəzarət hesablaması — beynəlxalq yol

Metodologiyanın 3.2-ci bölməsi iki yol nəzərdə tutur. Nəticənin sağlamlığını yoxlamaq üçün eyni obyekt beynəlxalq yolla da hesablanır.

Komponent	Kəmiyyət	Mənbə
Risksiz dərəcə (ABŞ, 10 il, dollar)	4,0 %	ABŞ xəzinədarlıq istiqrazlarının gəlirliyi, iyun 2026
$\beta \times$ Bazar risk mükafatı	5,7 %	1.7-ci cədvəl ilə eyni
Ölkə riski mükafatı	3,0 %	Suveren spread: AR xarici valyuta istiqrazının gəlirliyi minus eyni müddətli ABŞ istiqrazı
Ölçü mükafatı	3,0 %	Eyni
Spesifik risk	2,5 %	Eyni
= Kapitalın dəyəri (dollar)	18,2 %	
Manata çevirmə		İnflyasiya fərqi üsulu ilə
— gözlənilən inflyasiya, manat	5,0 %	MB-nin inflyasiya proqnozu
— gözlənilən inflyasiya, dollar	2,5 %	Beynəlxalq proqnoz

Komponent	Kəmiyyət	Mənbə
= Kapitalın dəyəri (manat)	20,9 %	Aşağıdakı düsturla

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

$$(1 + 0,182) \times (1,050 \div 1,025) - 1 = 1,182 \times 1,0244 - 1 = 20,9 \%$$

Nəticələrin müqayisəsi

Yol	Kapitalın dəyəri (manat)	Fərq
Milli yol	19,2 %	—
Beynəlxalq yol (manata çevrilmiş)	20,9 %	1,7 faiz bəndi

Fərq necə şərh edilir: İki yol arasında 1–3 faiz bəndi fərq normaldır və iki səbəbdən yaranır: milli dövlət istiqrazının gəlirliyi bazarın dar olduğuna görə ölkə riskini tam əks etdirməyə bilər, çevirmə üsulu təxminidir. Fərq 3 faiz bəndindən çox olduqda komponentlərdə səhv axtarılmalıdır. Nümunədə əsas kimi milli yol seçilir (pul axını manatdadır və milli alət mövcuddur), beynəlxalq yol isə nəzarət hesablaması kimi hesabatda göstərilir.

Bu müqayisənin hesabatda verilməsi məcburi deyil, lakin güclü tövsiyə olunur — o, nəticənin sağlamlığını göstərən yeganə sadə yoxlamadır.

Nümunə 2. Ofis binası — kapitallaşdırma əmsalının bazar ekstraksiyası

2.1. Şərt

Obyekt: Bakı şəhərində orta sinif ofis binası. Qiymətləndirçmə bazar dəyəri, gəlir yanaşması, birbaşa kapitallaşdırma. Kapitallaşdırma əmsalı bazar ekstraksiyası ilə müəyyən edilir — Metodologiyanın 9.2-ci bölməsinə görə bu, üstün üsuldur.

2.2. Analqlar

Nö	Obyekt	Satış qiyməti, min man.	XƏG, min man.	Əmsal, %	Mənbə
1	Ofis, 1 200 m ² , mərkəz	4 800	432	9,0	Palatanın əməliyyat bazası,
2	Ofis, 900 m ² , mərkəzə yaxın	3 150	299	9,5	Palatanın əməliyyat bazası,
3	Ofis, 1 500 m ² , mərkəz	6 300	536	8,5	Palatanın əməliyyat bazası,
4	Ofis, 800 m ² , periferiya	2 400	252	10,5	Palatanın əməliyyat bazası,
5	Ofis, 1 100 m ² , mərkəzə yaxın	3 850	366	9,5	Palatanın əməliyyat bazası,

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

2.3. Uzlaşdırma

Göstərici	Kəmiyyət
Diapazon	8,5 – 10,5 %
Orta arifmetik	9,4 %
Median	9,5 %
Obyektin yerləşməsi	Mərkəzə yaxın — 2 və 5 nömrəli analoqlara uyğun
Obyektin vəziyyəti	Analoqların orta səviyyəsində
SEÇİLMİŞ ƏMSAL	9,5 %
Əsaslandırma	Yerləşmə və vəziyyət üzrə ən yaxın iki analoqun göstəricisi, median ilə üst-üstə düşür

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

2.4. Məcburi ardıcılıq yoxlaması

Sual	Cavab
Analoqların XƏG-i hansı qaydada hesablanıb?	Əvəzetmə ehtiyatı ÇIXILMAQLA, boşluq itkisi 10 %
Obyektin XƏG-i eyni qaydada hesablanıbmı?	Bəli — əvəzetmə ehtiyatı çıxılıb, boşluq itkisi 10 %
Kredit ödənişləri XƏG-də varmı?	Xeyr — heç birində
Əmsal və gəlir eyni əsasdadırmı?	Bəli
Kapitalın bərpası daxildirmi?	Bəli — bazar ekstraksiyasında avtomatik daxildir

Ən çox rast gəlinən səhv: Analoqların gəliri əvəzetmə ehtiyatı çıxılmadan, obyektin gəliri isə çıxılmaqla hesablanır. Nəticə sistematik olaraq aşağı çıxır. Bu yoxlama hər bazar ekstraksiyasında aparılmalıdır və nəticəsi hesabatda göstərilməlidir.

Nümunə 3. Torpaq sahəsi — kapitalın bərpası niyə daxil edilmir

3.1. Şərt

Obyekt: kənd təsərrüfatı təyinatlı torpaq sahəsi, 50 hektar, suvarılan. Qiymətləndirmə torpaq rentasının kapitalaşdırılması ilə.

3.2. İki variantın müqayisəsi

Göstərici	DÜZGÜN	SƏHV
Torpaq rentası (illik, min man.)	180	180
Diskont dərəcəsi	12,0 %	12,0 %

Göstərici	DÜZGÜN	SƏHV
Uzunmüddətli artım tempi	2,0 %	2,0 %
Kapitalın bərpası	DAXİL EDİLMİR	2,0 % (30 illik ömür üzrə)
Kapitalaşdırma əmsalı	10,0 %	12,0 %
Torpağın dəyəri, min manat	1 800	1 500
Fərq	—	300 min manat (–17 %)

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

Səhvin mahiyyəti: Torpaq köhnəlmir və istifadə müddəti məhdud deyil. Ona görə kapitalaşdırma əmsalına kapitalın bərpası komponenti daxil edilmir (Metodologiya, 10.1). Səhv variantda torpağa 30 illik iqtisadi ömür verilib — bu, torpağın təbiətinə ziddir. Nəticə 17 faiz aşağı çıxıb. Praktikada bu səhv tez-tez rast gəlinir və torpağın dəyərini sistematik aşağı göstərir.

3.3. Tikili olan obyektə

Obyekt torpaq və binadan ibarətdirsə, ümumi əmsal iki komponentin çəkili ortası kimi qurulur:

Komponent	Payı	Əmsal	Kapitalın bərpası	Çəkili töhfə
Torpaq	30 %	10,0 %	Daxil deyil	3,00 %
Bina	70 %	13,3 %	Daxil (Rinq, 30 il → 3,3 %)	9,31 %
ÜMUMİ ƏMSAL	100 %			12,3 %

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

Nümunə 4. Qeyri-maddi aktiv — aktivin haqqı və çəkili orta yoxlaması

4.1. Şərt

Nümunə 1-dəki müəssisənin müştəri münasibətləri artıq mənfəət metodu ilə qiymətləndirilir. Metodun tələbi: gəlir axınından digər aktivlərin haqqı çıxılmalıdır (Metodologiya, 12-ci bölmə).

4.2. Aktivlərin siyahısı və dərəcələr

Aktiv qrupu	Dəyəri, min man.	Payı	Gəlirlilik	Mənbə
Dövriyyə kapitalı	4 500	15 %	12,0 %	Qısamüddətli kredit dərəcəsi, MB
Daşınmaz əmlak	9 000	30 %	13,0 %	Təminatlı uzunmüddətli kredit dərəcəsi
Maşın və avadanlıq	7 500	25 %	15,0 %	Lizinq bazarının göstəricisi
İşçi heyəti	1 500	5 %	19,0 %	Kapitalın dəyərinə yaxın
Əmtəə nişanı	3 000	10 %	21,0 %	KOÇD + 4 b.

Aktiv qrupu	Dəyəri, min man.	Payı	Gəlirlilik	Mənbə
Müştəri münasibətləri	4 500	15 %	22,0 %	KOÇD + 5 b.
CƏMİ	30 000	100 %		

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

4.3. Çəkili orta yoxlaması

$$\Sigma (\text{Pay} \times \text{Gəlirlilik}) = 0,15 \times 12 + 0,30 \times 13 + 0,25 \times 15 + 0,05 \times 19 + 0,10 \times 21 + 0,15 \times 22$$

Aktiv	Hesablama	Təhffə
Dövriyyə kapitalı	$0,15 \times 12,0$	1,80 %
Daşınmaz əmlak	$0,30 \times 13,0$	3,90 %
Maşın və avadanlıq	$0,25 \times 15,0$	3,75 %
İşçi heyəti	$0,05 \times 19,0$	0,95 %
Əmtəə nişanı	$0,10 \times 21,0$	2,10 %
Müştəri münasibətləri	$0,15 \times 22,0$	3,30 %
ÇƏKİLİ ORTA		15,8 %
KOÇD (Nümunə 1)		16,8 %
FƏRQ		1,0 faiz bəndi

Rəqəmlər ŞƏRTİdir — nümunə xarakteri daşıyır

Yoxlamanın nəticəsi: Çəkili orta 15,8 %, KOÇD 16,8 % — fərq 1,0 faiz bəndidir. Bu, məqbul həddədir və nəticə qəbul edilir. Fərq 2 faiz bəndindən çox olsaydı, üç ehtimal yoxlanılmalı olardı: aktivlərin dəyərləri düzgün müəyyən edilibmi, gəlirlilik dərəcələri düzgün seçilibmi, KOÇD-un özündə səhv varmı. Fərq hesabatda mütləq göstərilir və izah olunur.

Mənbələr — nə haradan götürülür

Bu bölmə nümunənin ən praktik hissəsidir. Hər komponent üçün mənbə növü, əlçatma yolu, yenilənmə tezliyi və ödənişli olub-olmaması göstərilir.

A. Milli mənbələr

Göstərici	Mənbə	Yenilənmə	Qeyd
Dövlət qiymətli kağızlarının gəlirliyi (risksiz dərəcə)	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı — statistik bülleten və açıq bazar əməliyyatları bölməsi	Aylıq / yerləşdirmə üzrə	Pulsuz, buraxılışın müddəti və gəlirliyi göstərilir
Dövlət istiqrazlarının yerləşdirmə nəticələri	Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyi	Yerləşdirmə üzrə	Pulsuz

Göstərici	Mənbə	Yenilənmə	Qeyd
Bank sektorunun kredit dərəcələri (borcun dəyəri)	Mərkəzi Bank — bank sektorunun statistikasını, sektor və müddət üzrə bölgü	Aylıq	Pulsuz, sahə üzrə orta dərəcə
İnflyasiya və inflyasiya proqnozu	Mərkəzi Bankın pul siyasəti hesabatları, Dövlət Statistika Komitəsi	Rüblük / aylıq	Pulsuz
Qiymətli kağızların kotirovkaları və əməliyyat həcmi	Bakı Fond Birjası	Gündəlik	Pulsuz, likvidlik yoxlaması üçün
Vergi dərəcələri	Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsi	Dəyişiklik üzrə	Pulsuz
Makroiqtisadi göstəricilər	Dövlət Statistika Komitəsi	Aylıq / rüblük	Pulsuz
Kapitalaşdırma əmsalları — bazar ekstraksiyası	PALATANIN ƏMƏLİYYAT MƏLUMATLARI BAZASI	Rüblük	Yalnız üzvlər üçün, ən dəyərli milli mənbə
Bütün əsas komponentlərin cari kəmiyyəti	PALATANIN DÖVRİ BURAXILIŞI	Rüblük	Üzvlər üçün, birinci mənbə pilləsi

B. Beynəlxalq mənbələr

Göstərici	Mənbə növü	Yenilənmə	Qeyd
Bazar risk müqafatı (ERP)	Akademik mənbələrin illik buraxılışları (ən geniş istifadə olunanı NYU Stern — Damodaran online)	İllik / rüblük	Pulsuz, arifmetik və həndəsi orta ayrıca verilir
Ölkə riski müqafatı	Eyni mənbənin ölkələr üzrə cədvəli, reyting əsaslı defolt spreadləri	İllik / rüblük	Pulsuz, suveren spread alternativ olaraq birbaşa hesablanı bilər
Sahə betaları	Eyni mənbənin sahələr üzrə cədvəli (borcsuz və borclu)	İllik	Pulsuz, nümunədəki müəssisə sayı göstərilir
Suveren reyting	Beynəlxalq reyting agentlikləri (Moody's, S&P, Fitch)	Baxış üzrə	Reyting pulsuz, tam hesabat ödənişli
Suveren istiqrazların gəlirliyi	Beynəlxalq maliyyə informasiya sistemləri, birjaların məlumatı	Gündəlik	Bir hissəsi pulsuz
ABŞ xəzinədarlıq istiqrazlarının gəlirliyi	ABŞ Xəzinədarlığının rəsmi saytı	Gündəlik	Pulsuz

Göstərici	Mənbə növü	Yenilənmə	Qeyd
Ölçü mükafatı tədqiqatları	İxtisaslaşmış nəşrlər (Kroll və analogi mənbələr)	İllik	ÖDƏNİŞLİ — abunə tələb olunur
Likvidliyin olmaması güzəşti tədqiqatları	İxtisaslaşmış nəşrlər, məhdudiyyətli səhmlər üzrə tədqiqatlar	Dövri	Əsasən ödənişli
Royalti dərəcələri	Lisənziya müqavilələri bazaları	Dövri	ÖDƏNİŞLİ

C. Mənbənin hesabatda necə göstərilməsi

Hər göstərici üçün dörd element yazılır:

Element	Nümunə
Mənbənin adı	Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı, statistik bülleten
Buraxılışın tarixi və nömrəsi	İyun 2026-cı il buraxılışı
Konkret göstərici	10 illik dövlət istiqrazlarının orta çəkili gəlirliyi
Əldə edilmə tarixi	15 iyul 2026-cı il

Mənbənin surəti və ya çıxarışı işçi sənədlərdə saxlanılır. Elektron mənbədən istifadə edildikdə səhifənin surəti (ekran görüntüsü) tarixlə birlikdə saxlanılır — saytlar yenilənir və sonradan həmin göstəricini tapmaq mümkün olmaya bilər.